

super per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores dicta auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras, & poenas ipsas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Non obstantibus priori voluntate nostra praedicta, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permixtis fieri prohibentis, ac sel. rec. Bonifatii Papae VIII. Praedecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suae Dioecesis ad iudicium evocetur, seu ne Iudices a Sede praedicta deputati extra Civitatem, vel Dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere quoquo modo praesumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasterii, & Ordinis praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, eorumque superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & infidelibus clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, vel contemplationem, seu etiam motu, & scientia similibus, & consistorialiter, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus, etiam super provisione, seu quavis de dicto Monasterio, seu praesentatione, vel nominatione personarum ad illud, dum pro tempore vacat, aut alias concessis, approbatis, & innovatis.

§.8. Quibus omnibus etiam pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§.9. Nulli ergo omnino hominum li-

ceat hanc paginam nostrae absolutionis, extinctionis, institutionis, suppressionis, extinctionis, dismembrationis, separationis, applicationis, appropriationis, unionis, annexionis, incorporationis, indulti, decreti, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

Datum Tusculi Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Nono Kalendas Junii, Pontificatus nostri anno decimotertio.

Dat. die 23. Junii 1584. An. XIII.

CLXIX.

Erectio Collegii Societatis Jesu in Civitate Mantuan.

Ex Regest. in Secret. Brev.

GREGORIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Laboriosam, & indefessam operam, quam Societas Jesu in militantis Ecclesia agro colendo, vepribusque purgando, & salutaris disciplinae seminis instaurando inter ceteros illius cultores assidue praestat, intra cordis nostri arcana revolventes merito inducimur, ut ad ea, per quae ejusdem Societatis Collegia ubique propagari, & stabiliri valeant, libenter intendamus, ac in his Pastoralis Officii nostri partes favorabiliter interponamus, pro ut ad majorem ipsius agri fecunditatem opportunum fore, Principumque Illustrium vota id salubriter expedire conspiciamus.

Exordium.

§.1. Dudum siquidem omnia Beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura apud Sedem Apostolicam tunc vacantia, & in antea vacatura collationi, & dispositioni nostrae reservavimus. Decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Cum itaque postmodum Parochialis Ecclesia Sancti Salvatoris Mantuan. per liberam resignationem dilecti Filii Antonii de Ferrariis, nuper ipsius Ecclesiae Sancti Salvatoris Rectoris, de illa, quam tunc obtinebat, in manibus nostris ad effectum eorum, quae sequuntur, sponte factam, & per Nos admittam apud Sedem eandem vacaverit, & vacet ad praesens, nullusque de illa praeter Nos hac vice disponere poterit, sive possit, reservatione, & decreto obfistentibus supra dictis. Et sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilecti Filii Nobilis Viri Guillelmi, & Dilectae in Christo Filiae Nobilis Mulieris Eleonora ab Austria, Ducum Mantuae, & Montis Ferrati, petitio continebat, ipsi pio Religiosoque erga Societatem praedictam ob certissimos, & multiplices fructus, ex illius Collegii in variis Christiani Orbis partibus salubriter institutis eidem Militanti Ecclesiae uberius quotidie provenientes Zelo, & affectu ducti unum Collegium ejusdem Societatis in Civitate Mantuan. ad Omnipotentis Dei Gloriam, Religionis-

Facili series.

que, & Spiritualium Ministrorum incrementum, ac Juventutis ipsius Civitatis, & finitimorum locorum in fide, & pietate, literarumque studiis, ac ceteris Christiano homine dignis virtutibus instructionem, & edificationem, publicamque utilitatem, & salutem erigi, & institui summo opere desiderant, ac pro ipsius Collegii fundatione, & dotatione dicta Eleonora census, seu redditus annuos sexcentorum scutorum sex libris monetae in eadem Civitate cursum, habentis, pro quolibet feuto huiusmodi computatis, de bonis sibi a Deo collatis, ipsius Guillelmi Ducis Coniugis sui ad hoc expresse accedente consensu donare, & assignare intendat; Ecclesia autem S. Salvatoris praedicta cum adjacentibus domibus, membris, juribus, & pertinentiis suis, ad usum ipsius Collegii erigendi plurimum, apta, & comoda sit, pro parte Guillelmi, & Eleonora Ducum praedictorum asserentium dictae Ecclesiae S. Salvatoris, & illi forsitan annexorum fructus, redditus, & proventus centum, & viginti ducatorum auri de Camera secundum communem estimationem valorem annuum non excedere; Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus huic pio, & fructuoso eorum desiderio, annuere, & desuper opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Erectio Collegii praefati.

§.2. Nos igitur qui dudum inter alia volumus, quod semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, piorum operum incrementum jugiter sectantes, ac Guillelmum, & Eleonoram Duces, ac eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore sententes, huiusmodi supplicationibus inclinati, nunc prout ex tunc, & contra postquam dicta Eleonora census, seu redditus annuos sexcentorum scutorum pro dote Collegii erigendi huiusmodi donaverit, & assignaverit, ut praefertur, in dicta Ecclesia S. Salvatoris nomen, titulum, denominationem, & essentiam Parochialis Ecclesiae, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo supprimimus, & extinguimus, ac ab ea omnimodam curam animarum illius Parochianorum una cum ipsis Parochianis, juribusque, oneribus, & insignibus Parochialibus universis, auctoritate, & tenore praedictis, etiam perpetuo abdicamus, illamque sic abdicatam, necnon Capellanias, & alia Beneficia Ecclesiastica in eadem Ecclesia Sancti Salvatoris consentientia, etiam de laicorum, & aliorum jura patronatus existentia, illorumque fundationes, fructus, Missarum, anniversariorum, & aliorum divinatorum Officiorum inibi pro defunctorum suffragiis celebrandorum, commissiones, institutiones, & onera, necnon elemosynas, oblationes, & legata, ceteraque

que emolumenta ad id relicta, & legata, ipsorumque defunctorum Cadavera, ossa, & sepulturas, & quodcumque jus sepellendi ad aliam, vel alias Ecclesias per Ordinarium loci designandas, ac alias juxta ordinationem desuper ab ipso Ordinario faciendam, eidem auctoritate, & tenore, similiter perpetuo transferimus, & seu eidem Ordinario translationem huiusmodi, ac alia circa eam quomodolibet necessaria, vel opportuna faciendi, plenam, & liberam facultatem tribuimus.

§.3. Necnon prope Ecclesiam S. Salvatoris, ac in illius Domibus, membris, & pertinentiis huiusmodi, Collegium praedictum per unum Rectorem juxta ipsius Societatis ritus, mores, consuetudines, & instituta regendum, & gubernandum, auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo erigimus, & instituimus, illique sic erecto, & instituto eandem Ecclesiam Sancti Salvatoris sic sine cura remanentem, sive praemissa, sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque persona, seu per similem resignationem dicti Antonii, vel cuiusvis alterius de illa in Romana Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam, aut Constitutionem sel. rec. Joannis Papae XXII. Praedecessoris nostri, quae incipit: *Execrabilis*, vel affectuionem alterius beneficii Ecclesiastici, quavis auctoritate collati vacet, etiam si tanto tempore vacaverit quod ejus collatio juxta Lateranen. statuta Concilii ad Sedem praedictam legitime devoluta, ipsaque Ecclesia S. Salvatoris dispositioni Apostolica specialiter, vel alias generaliter reservata existat, & super ea inter aliquos lis, cujus statum praesentibus haberi volumus pro expresse, pendeat indecisa, dummodo ejus dispositio ad Nos hac vice pertineat cum annexis, & adherentibus huiusmodi, aliisque domibus, membris, juribus, & pertinentiis suis eidem Collegio, ita quod liceat illius Rectori, & Collegialibus pro tempore existentibus per se, vel alium, seu alios ipsius Collegii nominibus corporalem possessionem Ecclesiae S. Salvatoris, ac annexorum, necnon domorum, membrorum, jurium, & pertinentiarum praedictorum, propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quaecumque in Collegio, & Ecclesiae S. Salvatoris huiusmodi usum, utilitatem, ac necessitates convertere, cuiusvis licentia desuper minime requisita eidem Apostolica auctoritate, & tenore itidem perpetuo concedimus, unimus, annectimus, & incorporamus.

Unio Ecclesiae S. Salvatoris Collegii, de quo supra.

§.4. Decernentes suppressionem, extinctionem, abdicacionem, translationem facultatem, erectionem, institutionem, concessionem, unionem, annexionem, incorporationem, aliaque praemissa, ac praesentes literas, etiam ex eo quod causet, propter quas emanarunt, coram ipso Ordinario, etiam tamquam dictae Sedis delegato, aut alias examinata, verificata, & appro-

Clausula specialis.

bata, ac interesse habentes ad id vocati non fuerint, neque praeiussis consenserint, seu quovis alio praetextu de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, infringi, seu alias tractari, aut in jus, vel controversiam deduci, seu ad terminos juris reduci, aut revocari, suspendi, vel excommunicari, seu adversus eas quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari, aut in aliquo illis derogari nullatenus umquam posse, sed semper perpetuo validas, & efficaces existeri, & fore, ac suos plenarios effectus obtinere, & fortiri, sicque per quoscumque Iudices Ordinarios, vel delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique, ac in quavis instantia iudicari, & diffiniri debere.

Derogatio contrariorum
§.5. Non obstantibus priori voluntate nostra praedicta, & Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, ac fel. rec. Bonifacii Papae VIII. Praedecessoris nostri, necnon aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus faciendis de hujusmodi, vel aliis Beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictae Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quas quidem literas, & processus habitos per easdem ad d. Ecclesiam S. Salvatoris volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem Beneficiorum aliorum praedictum generari, & quibuslibet aliis privilegiis, & literis Apostolicis quoruncumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

§.6. Volumus autem quod propter concessionem, unionem, annexionem, & incorporationem nostras praedictas Ecclesia S. Salvatoris hujusmodi debitis non fraudetur obsequiis, sed alias ejus congruae supportentur onera consueta. Nos enim pro ut est, irritum decernimus, & inane, si fecus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsitan est haecenus, vel in posterum contigerit attentari.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis &c. Datum Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae 1584., 15. Julii, Pontificatus nostri Anno XIII.

Dat. die 15. Julii 1584. An. XIII.

De praedicatione verbi Dei, semel in Hebrdomada facienda Hebrais, pro eorum ad Christi fidem conversione in Terris, & locis, in quibus extant eorum Synagogae.

De materia Judaeorum vide in Pauli Quarti Const. IV. Cum nimis Tom. IV. Par. I. fol. 321.

GREGORIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Sancta mater Ecclesia, cujus Christus caput est, ingenitam suam caritatem ad omnes late effundens, antiquae Israeliticae gentis populique Dei peculiare reliquias, pio nunquam desinit affectu miserari, graviterque contristatur Judaeorum quondam nationem praecipuis auctam muneribus, & gratiis, cujus erat adoptio filiorum, & gloria, testamentum, legislatio, obsequium, & promissa, unde etiam Christus Salvator noster secundum carnem nasci dignatus est, per diversas Orbis partes tot jam saecula dispersam, ac contagiosi gregis more per invia, & inaquosa misere vagantem, verbi Dei fame, & aquae refectiois siti perire, longeque non a terrena tantum, super quam Dominus flevit, sed quod gravius est, a Coelesti quoque Jerusalem, nisi Christum, quem negavit, confiteatur, exturbari, qua miseratione, & moerore Nos quoque non leviter commoti, in dies semper aliquid excoGITAMUS, unde eorum conversioni, & saluti opportunius provideatur, ipsique ad intelligentiae viam, quam sibi praeculerunt, valeant Deo propitio pervenire.

§.1. Quare sollicito haec animo meditantibus, ac fel. rec. Nicolai Papae V. nonnullorumque aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, praesenti Constitutione generali praecipimus, omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, etiam Cardinalibus honore praeditis, ut in suis quisque Civitatibus, Terris, & locis, in quibus competens aliquis numerus Judaeorum, qui Synagogam constituat, commoratur, curent Sabbati, vel alio cuiuscumque hebdomadis statuto die, ad Judaeos ipsos in locum praestitutum, non tamen sacrum, nec ubi sacra confici solent, convocatos, per aliquem Magistrum in Theologia, aliumve idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipsorum Hebraeorum collatione, aut alias, prout commodius eis videbitur, Hebraicae (quantum fieri poterit) linguae peritum sermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur scripturae veteris Testamenti, Moysis scilicet, & Prophetarum, praesertim vero, quae eo Sabbato leguntur, seu lectae in eorum sunt Synagogis, juxta Sanctorum tamen Patrum interpretationes, & verum Catholicae Ecclesiae sensum, ac in eis disse-

Causae Constitutionis.

Episcopi, & alii curae quae liber hebdomada praedicari Judaeis, in Terris, ubi sunt Synagogae, & Praedicatores de his expressis differant.

ratur de veritate Christiana Fidei, de certo adventu, & Incarnatione Filii Dei, illiusque Nativitate, Vita, Miraculis, Passione, Morte, Sepultura, Descensu ad Inferos, Resurrectione, in Coelum Ascensione, de ejus Evangelio in toto Terrarum Orbe per Apostolos ejus, & alios Sanctos praedicato, innumeris, atque clarissimis virtutibus, & illustrium miraculorum gloria confirmato ac de ejus spirituali, & vero Regno, & de impio Idolorum cultu sublato, & gentium vocatione, de perpetua tum Hierusalem, & Terrae eorumdem Judaeorum desolatione, tum ipsorum ubique Terrarum dispersione, & captivitate, & de aliis similis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & Prophetis, de diutina praeterca, & irrita Judaeorum Adventus Messiae, & carnalis illius Regni expectatione, de vana eorum, quae sepe, quinimmo quotidie eos frustrata est, spe reditus in terram promissionis, & restorationis tertii Templi, & demum de multiplicibus, & variis erroribus, & haereticis eorum, in quas miserime se demerserunt, postquam Christum Dominum in carne venientem agnoscere noluerunt, & de falso per eorum Rabbinos tradita Sacrarum Scripturarum interpretatione, quarum literarum, & sensum fabulis, mendaciis, & variis dolis, & modis detorquentes corruerunt, & depravarunt, & haecenus corrumpere, & depravare non desinunt, deque omnibus aliis, quae eos possint ad agnitionem Fidei, ad errorem suorum correctionem, ad Orthodoxamque Fidem convertere, pro loci, temporis, sumptique argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex Sacra Scriptura depromptis demonstrationibus, nulla cum obtruncatione, aut iracundia, sed magna cum caritate, & modestia, veritatis lumen illis aperire conentur.

Judaei majores annorum 12. utriusque sexus praedicationibus inverteantur.

Christiani autem Judaeos ab hujusmodi praedicationibus puniantur.

Principes faciant Ordinaris in praemissis.

§.2. Ad quos sermones, & lectiones volumus, universos, & singulos utriusque sexus Judaeos a duodecim annis supra, infirmos, aut alia legitima causa, de qua Ordinarios docere debeant non impeditos, in Civitate, & locis, ut praefertur, habitantes, vel aliunde advenientes, etiam si inibi domicilium non habeant, vicissim, ac tripartite saltem, nec umquam minus convenire. Quod si facere neglexerint, interditi cum fidelibus commercii, & aliis poenis, arbitrio Ordinarii pro contumaciae modo imponendis, donec satisfecerint, competenter, ad ipsos sermones audiendos compellantur.

§.3. Siquis vero de numero fidelium ita fuerit salutaris, aut sui, aut proximi sui, de quo unicuique mandatum est, immemor, qui eos a salutaribus hujusmodi sermonibus, seu lectionibus, directe vel indirecte abduxerit, aut impediverit, seu contenderit quoquomodo, Excommunicationis sententia sit eo ipso ligatus, & contra eum ad alias poenas Ordinarii arbitrio omnino procedatur.

§.4. Ceterum Imperatorem, Regesque, & Principes omnes, necnon Respublicas, Magistratus, & Dominos temporales sa-

Bull. Rom. Tom. IV. Par. IV.

culares rogamus, & obtestamur in Domino, ut Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ordinariis praedictis, eorumque Vicariis, & Ministris suum in praemissis auxilium praestent, amplissimum ab Omnipotenti Deo praemium in supremis Gloriae Aeternae tabernaculis habituri.

§.5. Et quoniam difficile nimis esset, praesentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus, ut earum exemplis etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo Praelati, aut personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem omnino fides ubique adhibeatur, quae adhiberetur eidem praesentibus, si essent exhibitae, vel ostense.

Datum Romae apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Kal. Septembris, Pontificatus nostri Anno XIII.

Fides transumptis adhibetur.

D. P. An. XIII. 1. Septemb.

CLXXI.

Innovatio Constitutionis Nicolai III. & aliarum sanctionum, contra jurantes, & jurare facientes, illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticae libertati, ac decretis Concilii Tridentini adversantia.

Haec Nicolai Constit. est in Capitulo primo de Jurejur. in 6.

GREGORIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Inter Apostolicas, & alias Canonicas sanctiones, quae de jurisjurandi Religione variis temporibus prodierunt, fel. rec. Nicolaus Papa III. intelligens in nonnullis Ecclesiis de earum consuetudine observari, ut earum Praelati ad Ecclesias ipsas primo accedentes, & in negotio receptionis novorum Canonicorum nec Praelatos admitti, nec Canonicos aliter recipi in dictis Ecclesiis, nisi jurato ab eis, statuta, & consuetudines ipsarum Ecclesiarum, scripta, & non scripta inviolabiliter observare, inter Laicos etiam multarum Civitatum, Castellarum, & Terrarum cum consuetudinis morbum in assumendis Potestatibus, Rectoribus, vel Officialibus suis irrepressis, ut ipsi Potestates, Rectores, & Officiales ad hujusmodi Potestarias, Rectorias, & Officia, nullo modo admittantur, nisi prius se statuta ipsorum locorum clausa juraverint servaturos.

§.1. Et quia in statutis, & consuetudinibus supra dictis interdum aliqua reperiebantur illicita, seu impossibilia, vel obvantia Ecclesiasticae libertati, idecirco ne sub tali generalitate jurandi, sic jurantibus peccandi occasio praeretur, cum juramentum non ideo fuerit institutum, ut vinculum esset iniquitatis, praedictus Nicolaus Papa animarum periculis obfistere cupiens, frugifera, & salubri Constitutione praecipit quibuscumque scientibus contineri in praedictis consuetudinibus, & statutis illi-

Consuetudo erat, quod Praelati & Canonici, in eorum Ecclesiis non admittentur, & Civitatum officiales, ad officia non recipi perentur, nisi praedicto prius juramento observandi statuta illarum.

Nicolaus III. declaravit, talia juramenta non ligare jurantes ad observandum illicita, impossibilia, ac libertati Ecclesiasticae contraria, ut in cap. de jure jur. in 6.

cita, impossibilia vel libertati Ecclesiastica obviantia, hujusmodi juramenta ab eis nullo modo praestari, & juramenta ea intentione faciendae, vel facta ut etiam illicita, vel impossibilia, seu libertati Ecclesiastica obviantia observentur, cum etiam sub tali intentione praestari non possent absque divinae Majestatis offensa, decrevit in hujusmodi illicitis, impossibilibus, seu libertati Ecclesiastica obviantibus non servanda, quin potius pro animarum salute, si sub forma praedicta vel simili aliquos ignorantes praedicta illicita, seu impossibilia, vel libertati Ecclesiastica obviantia jurare contingeret, ad observanda dumtaxat licita, possibilia, & libertati Ecclesiastica non obviantia juramentorum intentio referri deberet, declarans juramenta sub hujusmodi generalitate qualitercumque, & sub quacumque verborum forma praestata vel praestanda, ad licita, possibilia, ac Ecclesiastica libertati non obviantia dumtaxat extendi, ipsosque jurantes ad alia per praestationem juramenti hujusmodi non teneri. Verumtamen multi infirmi, cupidique census sese in hujusmodi juramenta cum animarum suarum periculo praecipiant.

Hic modo Pontifex innovat Nicol. III. & alias canonicas Constitutiones dictas, circa reprobationem hujusmodi juramentorum.

Et exigentibus de cetero juramenta illicita penae hic expressae imponit.

§.2. Nos quoniam haec sanctorum quoque Patrum instituta, & salubri rerum Ecclesiasticarum directioni adversantur, & tamquam de radice ambitionis procedentia omne bonum in Ecclesiis, rebusque publicis pervertunt, ea nova provisionis subsidio prohibere volentes, praesentium auctoritate innovamus praedictam Constitutionem Nicolai Papae: itidemque alias omnes Canonicas sanctiones de abusu, & reprobatione hujusmodi juramentorum promulgatas, volumusque eas ubique ab omnibus etiam quoad praeterita inviolabiliter observari.

§.3. Ac etiam praecipimus, & interdiximus Praelatis, Canonicis, & aliis supra dictis, necnon Ecclesiarum Capitulis, & Monasteriorum ceterisque Conventibus, Civitatum quoque, Castrorum, & Terrarum Communitatibus, & personis quacumque dignitate praeditis, ne ulla omnino juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel libertati Ecclesiastica, aut decretis Concilii Tridentini obviantia, sive ante sive post electiones, confirmationes, provisiones, receptiones, admissiones, aut alios actus, ubicumque ac quocumque tempore, etiam praetextu cujusvis consuetudinis quantocumque tempore observatae, quae potius corruptela est censenda, sive in genere, sive in specie praestare, reddere, vel exigere, neve super praestitis, redditis, vel exactis hucusque quemquam, in iudicio vel extra inquietare audeant quoquomodo, vel turbare: illos enim qui juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel Ecclesiastica libertati, aut decretis dicti Concilii obviantia exigere, contenderint, Episcopos videlicet, & alios quoscumque Pontificali dignitate praeditos suspendimus a divinis, Capitula vero, & conventus, eorumque Ecclesias, & loca omnia interdicto Ecclesiastico supponimus, ac singulares personas,

Excommunicationis sententia innodamus, inhabilescque facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipso, Nobisque, & Romano Pontifici pro tempore existenti relaxationem suspensionis, & interdicti, necnon absolutionem ab Excommunicationis sententia hujusmodi perpetuo reservamus.

§.4. Decernentes eos, qui talia juramenta scienter praestiterint, usu, & commodo rei, & gratiae cujus causa juraverint, eo ipso privatos esse: alios vero ignorantes ad praestitorum juramentorum hujusmodi observationem minime teneri. Necnon irritum, & inane quicquid fecus per quoscumque, scienter vel ignoranter attentatum est haecenus, & deinceps contigerit attentari.

§.5. Non obstantibus praemissis, seu quod Praelatis, Capitulis, Conventibus, & personis praedictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, & ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.6. Et quoniam difficile nimis esset, praesentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus ut earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Praelati, aut personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si forent exhibitae, vel offensa.

Datum Romae apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Nonis Septembris, Pontificatus nostri Anno XIII.

CLXXII.

Deposita pecuniarum actualia supra summam scutorum quinque occasione litium in Alma Urbe fienda, apud Montem Pietatis de cetero fiant.

GREGORIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam

Inter multiplices animi nostri curas, quas pro pastoralis officio Nobis incumbunt, illa praecipue pectus nostrum pulsant, ut quilibet sibi legitime debitum facile consequatur, & ut pietatis opera, quae in Urbe nostra exercentur, continuum suscipiant incrementum.

§.1. Sane rerum experientia edocui comperimus saepissime in causis, quae in universis Romanae Curiae Tribunalibus, atque etiam in ipso Rotae Auditorio ventilantur, fieri actualia deposita pecuniarum penes Notarios actuarios, quorum consignationis cum tandem dies advenerit novum ipsis creditoribus inchoandum esse iudicium pro ipsius depositi consignatione, cum vel

Jurantibus quoque infligitur penae de quibus hic.

Clausula derogatoria.

Transumptorum fides.

D.P.An.XIII 5. Septemb.

Exordium.

Causa hujus Constitutionis.

vel ex morte Notarii, vel alia quavis occasione difficultates innumerae oriuntur. Conspevimus etiam liquido quandoque debitores, cum alia via solutionem ulterius effugere non valeant, curare, ut in eorum manibus pecuniae sequestrantur, ut creditor quandoque non ita subito cavere valeat, aut controversiam patiens diutius jure suo frustraretur, & nova lis exoriat, cujus periculo id sit cessurum, ac etiam cavillationibus impediunt, quo minus sibi debitam pecuniam consequantur. Saepius etiam pecuniae discussionum occasione otiosa jacent, quas in pauperum utilitatem interim mutare longe praestaret. Conspevimus quoque magnum commodum, quod ex Monte Pietatis omnibus Urbis incolis resultat, cum sub minima mercede, & ea necessaria quidem in sumptus operi incumbentibus omnibus succurratur. Verum propter ipsius Montis tenues facultates non posse ea largitate omnibus subveniri, quae in tam magna Civitate, & pauperum multitudine expediret, & considerantes, quam tute in eo Monte pecuniae collocentur, cum ibidem non nisi pignorum creduntur, optimum fore censuimus, si eodem tempore, & abusus, ac difficultates, quae circa ipsa deposita, & illarum consignationes exoriantur, tolleremus, & ut pecuniae abundantiores in eodem Monte confluerent, & usurarum occasio arceatur, consuleremus.

Judices Almae Urbis summam pecuniarum deponendarum, deponi faciant penes Montem Pietatis.

§.2. Itaque his, & aliis animum nostrum digne moventibus rationalibus causis. Motu proprio, & ex certa nostra scientia omnibus, & singulis Romanae Curiae iudicibus, tam ecclesiasticis quam secularibus, etiam sacri Palatii Apostolici Auditoribus, ac etiam S. R. E. Cardinalibus, in virtute sanctae obedientiae praecipimus, & mandamus, ut in quibusvis causis, etiam criminalibus coram eis pendentes, in quavis instantia, & quas in futurum perpetuo pendere contigerit, ubi actualis pecuniarum depositio supra summam scutorum quinque, alias locus sit, juxta decreta per ipsos iudices faciendae, illud non amplius penes Notarios, ea haecenus, sed sine ipsorum Notariorum praedicti, penes ipsum Montem Pietatis, seu illius pro tempore Depositarium, qui fide, & facultatibus insignis sit, fieri, & deponi mandent.

Depositum consignatio fiat nulla auctoris expensa.

Usus cedularum, ac pignorum, non tollitur.

Lite vertentes inter aliquos debitorum deponant penes Montem.

§.3. Cujus depositi consignatio fiat per mandatum iudicis absque alia expensa quam ea, quae regulariter, juxta stylum ejusque tribunalis pro illius consignatione haecenus penes Notarium fieri consueverat, eidem Notario tantum solvenda.

§.4. Sane, usum, & consuetudinem cedularum bancariorum, & cautionum, ac pignorum, dum res est dubia, & super ea lis pendet, nequaquam tollimus.

§.5. Porro ubi super pecuniis sequestratis, vel pensionibus domorum, casalis, aut aliarum quarumcumque rerum litigiosarum, tam profanarum quam ecclesiasticarum, lis inter alios pendet, verus debitor interim penes ipsum Montem pecunias deponere, nedum ad cujusvis partis instan-

tiam, sed etiam ex officio compellatur. §.6. Insuper ad evitandum moram, & omnem poenam exinde juridice provenientem, liceat unicuique debitori, qui creditoris sui copiam non habuerit, pecunias in eodem Monte actualiter deponere, quae creditori venienti possint libere consignari: quod si etiam ipse debitor velit moram litem effugere, & pretendat non esse locum consignationi, & desuper audiri, ad ipsum factum prius in ipso Monte pecuniario deposito, tam in futuris, quam in pendentes negotiis, & praecipue in quibuscumque discussionibus pro loco tuto ipsum Montem, eorum arbitrio eligere possint.

Debitores omnes tute deponant.

§.7. Iudices vero quacumque praefulgant dignitate aliter decernentes indignationis nostrae poenam incurrant.

Judicum contravenientium poena.

§.8. Partes vero aliter deponentes periculo omni subjaceant, nec a creditoribus se propterea liberatum iri intelligant.

Partiumque

§.9. Ac ipsius Montis Provisores, & Ministri, ita sint in conservatione fideles, & consignatione celeres, ut ceteri etiam non litigantes ad deponendum penes eos alliciantur.

Ministri Montis sint diligentes.

§.10. Utque magis sic deponentibus sit consultum, volumus non solum ipsius Montis, sed & Depositarii ab eo pro tempore eligendi bona fore, & intelligi pro dictorum depositorum restitutione efficaciter obligata, perinde ac si cum unoquoque a me talis obligatio intercessisset, eaque in eventum discussionis, tamquam publico Camerali instrumento munita, ceteris praeferi.

Deponentium alicuatio.

§.12. Sicque per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique iudicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane, si fecus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Deterrum irritans.

§.12. Et quod Notarii, & Iudices contra praemissa venientes, Notarii videlicet omnibus emolumentis suorum officiorum unius anni dicti Monti applicandis, prima vice, deinde ipsis officiis privati sint, & praeterea excommunicationis sententiam, prima vice praedicta incurrant eo ipso. Itidemque Iudices etiam si Archiepiscopi, Episcopi, seu alii Praelati fuerint, poena quingentorum ducatorum auri de Camera eidem Monti pariter applicandorum sine remissionis spe multentur, earumdem praesentium auctoritate statuimus.

Notariorum, & Iudicum inobedientium poena.

§.13. Quocirca dilecto filio nostro Philippo S. Angeli in foro piscium Diacono Card. Vastavillano nuncupato S.R.E. Camerario, praesenti, ac pro tempore existenti dicti Montis protectori, tenore praesentium praecipimus, & mandamus, ut Monti praefato, ac illius revisoribus, & ministris, in praemissis efficacis defensionis auxilio assistens, faciat omnia, & singula praemissa, etiam sub censuris ecclesiasticis, & pecuniariis ejus arbitrio moderandis poenis, per eos ad

Executores hujus Constitutionis deponant.

ad quos spectat inviolabiliter observari.

§.14. Et ubi super premissis tempore procedente dubium aliquod emerferit, illud auctoritate nostra declaret, & interpretetur, & in casibus dubiis semper depositum in ipso Monte faciendum esse decernat.

§.15. Præmissis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis stylo Palatii, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris, die 1. Octobris 1584., Pontificatus nostri Anno XIII.

CLXXXIII.

Ex Regest. in Secret. Breu.

Ereccio Collegii Armeniorum in Urbe.

GREGORIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romana Ecclesia cunctarum gentium pia, sollicitaque mater, & magistra, ita in omnes partes confuevit, sue charitatis ubera protendere, salutarisque doctrinæ pabulum esurientibus filiis ministrare; ut qui longiori Terrarum, marisque intervallo a se disjuncti, & calamitate oppressi sunt: eos digna miseratione, & arctiori pietatis, dilectionisque vinculo amplecti, ac fovere studeat.

Causa erectionis Collegii Armeniorum.

§.1. Sane Armeniorum gens numero amplissima, ac prope infinita; antiquitate, & nomine celeberrima, Christianæ Religionis studio, & constantia supra universos Orientis Populos laudatissima, cum initio nascentis Ecclesiæ gloriosis Apostolis Bartholomæo, & Thaddæo docentibus, evangelicam degustasset Fidem, ac deinde Beati Silvestri Pontificis, & Constantini Magni Imperatoris tempore, publico omnium consensu una cum Rege suo Tyridate (ita videtur dicen.) ut apud eos traditum est, recepisset, adeo pie, & religiose illam deinceps coluit, ac tanta præterea veneratione, Pontificem Romanum omni tempore est profecuta; Ipsum scilicet verum Christi Vicarium, Beati Petri Successorem, Ecclesiæque Catholicæ caput satendo, ejus doctrinam, disciplinamque sequendo, ac in omnibus se, suosque Patriarchas Apostolicæ Sedi subiiciendo, quemadmodum in generali Concilio Florentino, sub Papa Eugenio ejus nominis IV. missis illuc Prælati, ac Procuratoribus suis, non obscure testatum reliquit, ut merito Nobis, Sedique Apostolicæ charissima, & acceptissima esse debeat.

Armenii præterea Orientis populis expeditionem Hierosolymitanam adjuverunt.

§.2. Et vero inter alia ejusdem nationis de Ecclesia, Republicaque Christiana merita, illud præcipuum, ac singulari memoria dignum est: Quod Principibus, exercitibusque Christianis sæpius olim ad recuperationem Terræ Sanctæ proficiscentibus, nulla Natio, nullus Populus promptius, alacriusque eis suppetias tulit, quam Arme-

nii, qui viris, equis, armis, comæatu, consilio, ac denique omni ope Christianos sacro illo in bello fortissime, ac fidelissime juverunt. Postquam vero Turcarum teterima servitutis jugum subire coacti sunt, id quod gravissimo cum dolore referimus, nulla illi Dominantium vi, ac feritate, nullis acerbitatibus, nullis injuriis, nullis oppressionibus de Christianæ Religionis cultu, & observantia, ac Apostolicæ Sedis obedientia dimoveri potuerunt (ita dicen.) & si qui errores inter eos irrepserunt, non pravæ, aut perversæ eorum voluntati, seu naturæ, sed temporum injuriæ, & calamitati omnino adscribendi sunt.

§.3. Nos igitur ex intimo corde desiderantes tam numerosæ, tamque piæ Nationi, qua possimus ratione, subvenire, in his præcipue, quæ ad animarum salutem, sanctamque Religionem, & fidem Orthodoxam retinendam, augendamque pertinet, proprium Collegium eidem Nationi in Alma Urbe erigere decrevimus, in quo adolescentem selesti, bonæque indolis, & expectationis Sedis Apostolicæ impensis, alantur, & bonis moribus, sanaque doctrina imbuantur, ut iidem postea ad suos remeantes quam maximo eis adiumento, & consolationi spiritualibus in rebus esse possint. Idque ad Omnipotentis Dei gloriam, Sanctæque Fidei Catholicæ incrementum, totiusque Armenicæ Nationis honorem, commodum, & utilitatem, Motu proprio &c. Apostolica auctoritate tenore presentium, Collegium unum adolescentum Armeniorum de eodem nomine nuncupandum in hac Alma Urbe nostra, & in loco per infra nominandos Cardinales Protectores eligendo, erigimus, & instituiamus, cui sumptus necessarios, quousque aliter ei provillum fuerit, ex nostris, & Cameræ Apostolicæ pecuniis subministrari omnino volumus, atque jubemus.

§.4. Volumus etiam hoc ipsum Collegium, illiusque Rectores, Æconomos, Magistros, Præceptores, atque scholares pro tempore in eo existentes, eorumque Domesticos, & officiales, ac ministros, necnon Collegii, & illorum bona mobilia cuiuslibet qualitatis, & quantitatis in dicta Urbe, & extra eam, ac alias ubique locorum consistentia exempta esse ab omni Jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentis Senatoris, Conservatorum, ac Reformatorum dictæ Urbis, necnon Recloris Studii generalis, & Vicarii Urbis, ac Ordinarii cujusvis locorum, aliorumve, quorumcumque Judicum, & officialium in ipsa Urbe, vel alias ubilibet constitutorum, ipsumque Collegium, & eos in propriis eorum rebus, & bonis, ac alios cum ipsis contrahentes a solutione, & exactiōne omnium, & quorumcumque, ut vocant, Pedagii, gabellæ, Bollettini, Decimarum, & cuiusvis alterius tam ordinarii, quam extraordinarii oneris, ex quacumque causa impositorum, & imponendorum eximimus, & prorsus liberamus, ac sub Bea-

Ereccio Collegii in Urbe.

Privilegia eidem concessa.

ti Petri, Sedisque Apostolicæ, ac nostra protectione suscipimus, & collocamus, Nobisque, & dictæ Sedi immediate subiiciamus, ac liberos, immunes, & exemptos declatamus.

§.5. Eidem quoque Collegio, Rectoribus, Scholaribus, Præceptoribus, Magistris, Æconomis, Officialibus, & Ministris, ut quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, & indulgentiis, quibus Studium generale Almæ Urbis, & illius Rector, Doctoresque in eo etiam actu legentes quovis modo utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ad eorum instar, & pari modo uti, potiri, & gaudere valeant in omnibus, & per omnia, concedimus, & indulgemus, illaque eis communicamus. Præterea Senatori, Conservatoribus, Reformatibus, Rectorique, & aliis Judicibus, Officialibus, personisque prædictis, ac pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, Præsidentibusque, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac quibusvis Commissariis ad exactiōnem decimarum, & aliorum onerum præfaktorum pro tempore deputatis, ne quarumvis literarum eis sub quibuscumque tenoribus, & formis concessarum prætextu Collegium, Rectores, Scholares, Præceptores, Magistros, Æconomos, Officiales, & Ministros prædictos, seu eorum aliquem in præmissis quovis modo molestant, seu molestari permittant, districtius inhibemus.

Privilegia Universitatium.

§.6. Et deinde Regentibus, ac Superioribus dicti Collegii cum assistentia tamen Cardinalium Protectorum, qui pro tempore fuerint, seu alicujus eorum, vel de ipsorum Consilio, & expresso consensu, illos, quos in dicto Collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac literarum scientia, & moribus idoneos esse repererint, ad Baccalaureatus, Licentiaturos, Doctoratusque, & Magisterii gradus, servata forma Concilii Viennensis, juxta Universitatis ejusdem Urbis consuetudinem, seu alias promovendi, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi, quodque sic promoti facultates, in quibus studuerint, legere, & interpretari, ac de eis disputare, & quoscumque gradui, seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere, ac omnibus, & singulis gratis, favoribus, prærogativis, & indulgentiis, quibus alii in prædicta, seu aliis Universitatibus, & alibi juxta illius, & aliarum Universitatum hujusmodi Constitutiones, & Mores, ad gradus prædictos promoti de Jure, vel de consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possint, ac debeant, perinde ac si gradus prædictos in ipsa Universitate juxta consuetudinem, & mores prædictos suscepissent, concedendi, & indulgendi liberam eadem auctoritate damus facultatem, & potestatem.

Designatio Protectorum.

§.7. Sed ut ipsius etiam Collegii conservationi, bonoque regimini, tam in his, quæ ad institutionem, & disciplinam, quam quæ ad victum, vestitumque, & alia hujus-

modi necessaria pertinent, opportunius consulatur; Dilectos Filios Nostros Julium Antonium tit. S. Bartholomæi in Insula, Sanctæ Severinæ, & Antonium tit. S. Eusebii Carasam nuncupatos Presbyteros Cardinales ejusdem Collegii Protectores, ac Defensores constituimus, & deputamus; quorum consilio, & ope supradicta, & alia quacumque ad eisdem in Collegium admittendos spectantia agantur, statuatur, & ordinentur. Dantes eisdem, & pro tempore existentibus Protectoribus plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem pro salubri directione, & conservacione dicti Collegii, illiusque honorum, & rerum, ac Jurium tam temporalium, quam spiritualium, Rectores, Præceptores, Magistros, Regentes, Æconomos, Advocatos, Procuratores, aliosque Ministros, & Officiales, in eo deputandi, & amovendi, aliosque eorum loco sufficiens, ordinationesque, & statuta, licita tamen, & honesta, sacrisque Canonibus, & Concilio Tridentino non repugnantia faciendi, & edendi, eaque cum visum fuerit, revocandi, mutandi, & corrigendi, aliaque demum condendi, & postquam facta, & edita, revocata, mutata, & correctæ fuerint, perinde haberi volumus, ac si auctoritate Apostolica approbata, & confirmata essent; illaque ab omnibus Rectoribus, Magistris, Scholaribus ceterisque in Collegio ministrantibus, ac servientibus inviolabiliter observari, ac juxta eorundem dispositionem, a quibusvis Judicibus, sublata eis, quavis aliter judicandi facultate, judicari, & diffiniri debere, & si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§.8. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Urbis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indulgentiis, & literis Apostolicis eidem Senatori, Conservatoribus, Reformatibus, Camerario, Universitatibus, ac earum Collegiis, Rectoribus, & personis, necnon prædictæ Urbis, & Populo Romano sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus illorum tenores presentibus pro-sufficenter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptio Notarii publici.

§.9. Volumus autem, quod presentium transumptis, manu Notarii publici, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica &c.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis &c.

Dat. die 13. Octob. 1584. An. XIII.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, tertio Idus Octobris, Pontificatus nostri Anno XIII.

Quod